

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 46/2019-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], t. č. [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a na prezumpciu nevinu podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 28. februára 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 6/2018 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 57/2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. januára 2019 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal v petite

sťažnosti porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru postupom a rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) z 28. februára 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 6/2018 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 27. septembra 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 57/2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“ a „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“ alebo spolu aj „napadnuté rozhodnutia“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 T 53/2016 z 2. novembra 2017 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) bol sťažovateľ odsúdený pre zločin vydierania spolupáchatelstvom (s [REDAKOVANÉ]) podľa § 20 a § 189 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, za čo mu bol podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 47 ods. 2 Trestného zákona (podľa zásady „trikrát a dost“) uložený trest odňatia slobody v trvaní 25 rokov nepodmienečne v ústave so stredným stupňom strázenia. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol rozsudok okresného súdu zrušený a krajský súd následne v trestnej veci sám rozhodol. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd tak, že dovolanie odmietol z dôvodu, že nevzhladol splnenie dovolacích dôvodov. Podľa sťažovateľa krajský súd a najvyšší súd nesprávne posúdili jeho odvolanie a dovolanie a obe napadnuté rozhodnutia sú arbitrárne a nepreskúmateľné. Sťažovateľ týmto súdom vytýka, že rozhodli iba na základe výpovedi samotnej poškodenej ako svedkyne, u ktorej znalec uviedol, že „z psychologického hľadiska je vierohodnosť svedkyne mierne znížená pre *inferiórny intelekt*“ a tiež v danej veci bol jasný zámer poškodenej, aby sa ho navždy zbavila, keďže vedela, že bude odsúdený podľa zásady „trikrát a dost“ na dlhšie obdobie. Takisto sa opierali aj o výpoveď ďalšej svedkyne, ktorá bola poškodenou zásadne ovplyvnená a vypovedala iba to, čo jej poškodená povedala. Všeobecné súdy, naopak, nebrali na vedomie výsluchy množstva iných svedkov, ktorí spoločne spochybňovali vierohodnosť výpovede poškodenej, a ani závery znaleckých posudkov z oblasti

psychológie a psychiatrie, ktoré potvrdzovali, že u poškodenej a dcéry sťažovateľa „*nemožno hovoriť o syndróme týranej osoby*“.

3. Krajský súd nedal sťažovateľovi odpoveď ani na tú skutočnosť, že bolo porušené jeho právo na prezumpciu neviny (keď sťažovateľ iba odkázal na rozsudok okresného súdu), a najvyšší súd mal porušiť jeho označené práva aj tým, že jeho dovolanie tiež odmietol bez toho, aby sa v rozhodnutí zaoberal jeho námietkami danými v dovolaní.

4. Sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu, aby nálezom vyslovil, že postupom a napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jeho základné práva a slobody, a to právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, a žiada, aby ústavný súd nálezom zrušil napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, a aby mu priznal náhradu trov konania. Súčasne sťažovateľ zároveň žiada o ustanovenie advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, keďže nemá žiadne príjmy a nevlastní žiadny majetok.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma,

či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu

7. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 74/07).

8. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru postupom a rozsudkom krajského súdu a postupom a uznesením najvyššieho súdu, ku ktorému malo dôjsť z dôvodov uvedených v bodoch 2 a 3.

9. Ústavný súd, ako už opakovane uviedol aj v prechádzajúcich rozhodnutiach, nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je ani zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol

náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05). Podľa už spomenutej konštantnej judikatúry teda nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. K tomu dodáva, že nepatrí do jeho právomoci zaoberať sa rozhodnutím o vine a treste (II. ÚS 31/94), ani otázkou právnej kvalifikácie skutku, ktorý je predmetom trestného stíhania a o ktorom sa s konečnou platnosťou koná a rozhoduje pred všeobecnými súdmi (I. ÚS 18/00).

10. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

11. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prerokovanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08). Ústavný súd napokon poznamenáva, že medzi právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností, a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne.

12. Krajský súd v napadnutom rozsudku po opísaní skutkových a právnych záverov prvostupňového súdu uviedol, že sťažovateľ sa dopustil uvedeného trestného činu (v spolupáchateľstve), za čo mu bol uložený trest odňatia slobody na 25 rokov nepodmienečne, keďže bol predtým inými právoplatnými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu odsúdený trikrát pre trestný čin lúpeže v rokoch 1993, 1997 a 2002, a to na tresty odňatia slobody vo výmere 3 rokov, 4 rokov a 6 mesiacov a naposledy 8 rokov ako obzvlášť nebezpečný recidivista. V odvolaní sťažovateľ namietal „*pravdivosť výpovede poškodenej, ktorá ho krivo obviňuje, pretože si trestnú činnosť vymyslela*“, prostredníctvom obhajcu poukazoval na to, že vykonaným dokazovaním bola potvrdená jeho obhajoba a negatívne správanie poškodenej voči nemu, i na to, že poškodená bola súdne trestaná za zanedbanie povinnej výživy. Ďalej v odvolaní uviedol, že keď on riadne pracoval pre rodinu, peniaze poškodená minula na hracích automatoch, a tiež to, že okresný súd nevykonal prepis obsahu výhražných SMS od poškodenej v jeho mobilnom telefóne, ako aj ďalšie dôkazy, čím podľa jeho názoru porušil jeho práva na obhajobu. Domáhal sa preto zrušenia napadnutého rozsudku okresného súdu, vrátenia veci súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, alternatívne sa domáhal oslobodenia spod obžaloby z dôvodu uvedeného v § 285 písm. a), resp. c) Trestného poriadku. Podľa jeho názoru ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona nemalo byť použité, pretože „*súd a prokuratúra v Nových*

Zámkoch ho súdia a hľadajú neho cez jeho minulosť, vec je od začiatku vedená v jeho neprospech, vopred pripravená a tlačaná doslova k odstráneniu jeho osoby“.

13. Krajský súd preskúmal podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých všetkých výrokov rozsudku, proti ktorému odvolatelia (okrem sťažovateľa aj prokurátor a obžalovaná II) podali odvolanie, a zistil, že ich odvolania sú čiastočne dôvodné. Konkrétne uviedol:

„Odvolací súd... v konaní predchádzajúcom napadnutému rozsudku súd I. stupňa vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu predpokladanom v § 2 ods. 10 Tr. por. na rozhodnutie o podanej obžalobe a v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku a to všetko za dodržania zásad tzv. kontradiktórneho procesu, ktoré boli zakomponované do zákona. Pri tomto postupe sa nedopustil takých chýb, ktoré by bolo možné považovať za podstatné chyby konania v zmysle § 321 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Súd I. stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku (strany 12-16) uviedol aj právne úvahy, na základe ktorých hodnotil vykonané dôkazy, vrátane obhajoby oboch obžalovaných, a to v súlade s kritériami § 2 ods. 12 Tr. por. na základe čoho dospel v zásade k správnym skutkovým zisteniam - ktoré odvolací súd len upravil a upresnil bez toho, aby došlo k zmene totožnosti skutku.

Nepochybil, keď z nich vyvodil právny záver o tom, že napĺňajú formálne znaky skutkovej podstaty zločinu vydierania v spolupáchateľstve podľa § 20 k § 189 odsek 1, odsek 2 písmena b/, Trestného zákona. Pochybenie, ktoré nebolo vytýkané odvolaniami, vrátane prokurátora, zistil odvolací súd len v tom, že súd I. stupňa v právnej vete nešpecifikoval u oboch obžalovaných naplnenie odlišného kvalifikačného momentu - blízkej osoby v zmysle § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. u obž. v I. rade a s poukazom na § 127 odsek 4 Trestného zákona - manželke, u obž. v II. rade s poukazom na § 127 odsek 5 Trestného zákona - na osobe s ktorou žila v spoločnej domácnosti (takto to uvádza aj súd I. stupňa ale len v odôvodnení napadnutého rozsudku (strana 15). Obaja obžalovaní konali spoločne a sledujú rovnaký cieľ.

Odvolaciu námietku prokurátora voči neúplnému zneniu právnej vety a právnomu označeniu u obž. v I. rade považoval odvolací súd za dôvodnú a v tomto smere vykonal nápravu s poukazom na § 47 odsek 2 Trestného zákona a okrem citovania predchádzajúcich

odsúdení obžalovaného za trestné činy lúpeže v skutkovej vete doplnil do právnej vety text o tom, že už bol za takéto trestné činy trikrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody. Takto mohol konať, pretože boli splnené zákonné podmienky uvedené v § 322 ods. 3 Tr. por. a tak rozhodol sám v zmysle výroku tohto rozsudku.

V súvislosti s hodnotením dôkazov je potrebné uviesť to, že zákon nepripisuje a priori žiadnemu dôkazu výsostné alebo osobitné postavenie. Teória trestného práva rozlišuje dôkazy napr. na pôvodné - odvodené, svedecké - listinné, vecné - osobné atď. Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. súd hodnotí každý dôkaz - vrátane svedeckého dôkazu - jednotlivo i v jeho súhrne s ostatnými dôkazmi podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu - teda prejednávaneho skutku (nie aj ďalších skutkových okolností, ktoré sú mimo rámca takéhoto skutku, ako sa toho nesprávne domáhal obž. v I. rade).

Odvolačný súd po preskúmaní odvolacích námietok oboch obžalovaných smerujúcich voči priamemu usvedčujúcemu dôkazu - výpovedi poškodenej [REDAKOVANÉ], zistil, že tieto nie je možné považovať za dôvodné. V prvom rade ich obsahom je výlučne subjektívne hodnotenie výpovedí poškodenej oboma obžalovanými na podklade nimi poukazovaného nezodpovedného spôsobu života poškodenej, so zvýrazňovaním jej negatívnych vlastností, ktoré podľa ich názoru má s poukazom na určité konštatovania v znaleckom posudku [REDAKOVANÉ] na osobu poškodenej, spochybňovať hodnovernosť jej osoby a tak aj pravdivosť jej výpovede. Takýmito námietkami (ako aj voči svedkyňi- sociálnej kurátorke) sa zaoberal už súd I. stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku (strana 14 - 15) a tieto aj správne vyhodnotil, keď dospel k záveru, že výpoveď poškodenej (ktorá je schopná správne vnímať a reprodukovať prežité udalosti) ku skutku je potvrdzovaná aj ďalšími nepriamymi dôkazmi (výpoveď sociálnej kurátorky [REDAKOVANÉ], ňou predložené úradné záznamy) a preto ju považoval za pravdivú. S týmito právnymi úvahami odvolací súd plne súhlasí a v podrobnostiach na ne len odkazuje. Návrh obž. v I. rade na zabezpečenie jeho mobilného telefónu, v ktorom sa majú nachádzať vyhrážky zo strany poškodenej voči jeho osobe nemá žiaden súvis s prejednávaným skutkom ako sa to nesprávne domnieva obž. v I. rade a z toho dôvodu vykonanie takéhoto dôkazu súd správne zamietol.

Preskúmaním výroku o druhu a výmere trestu u obž. v I. rade odvolací súd zistil, že súd I. stupňa postupoval zákonne, keď na základe použitia § 47 ods. 2 Tr. zák. v rámci tam

určenej trestnej sadzby a s poukazom na fakty zistené ohľadne osoby obžalovaného, závery znaleckého posudku znalca [REDACTED], neaplikovaní postupu podľa § 38 ods. 4 Tr. zák., neuložil obžalovanému výnimočný trest odňatia slobody na doživotie, ale vo výmere 25 rokov odňatia slobody (strana 16). Je to práve kriminálna minulosť obž. v I. rade, ktorú Trestný zákon považuje za tak vysoko závažnú a pre spoločnosť nebezpečnú, že ju spája s následkami uvedenými v § 47 ods. 2 Tr. zák. vo forme dlhodobej trestnej sankcie. Tohto si obž. v I. rade musel byť" plne vedomý.“

Krajský súd súčasne rozhodol o zaradení sťažovateľa na výkon uloženého trestu odňatia slobody do ústavu s maximálnym stupňom stráženia a uložil mu aj ochranný dohľad na 2 roky.

14. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ 21. mája 2008 dovolanie na 5 stranách, kde napr. uviedol, že „dovolanie podávam z dôvodu § 371 ods. 1 pís. c) Tr. por. – zásadným spôsobom boli porušené moje práva na obhajobu... vyšetrovateľ PZ, prokurátor OP, sudca OS, ako aj krajský súd vôbec nebral do úvahy skutočnosti a dôkazy smerujúce v môj prospech...

... trestný skutok vydierania zo dňa 20.11.2018, za ktorý som bol odsúdený na 25 rokov väzenia sa vôbec nestal a bol voči mojej osobe vykonštruovaný zo strany mojej manželky, ktorá sa ma chcela zbaviť...

... je pravdou, že som bol v minulosti viackrát súdne trestaný za rôzne trestné činy, ale po návrate z posledného výkonu trestu som už začal riadne žiť ako normálny slušný občan, bol som zamestnaný a staral som sa manželku a dcérku, žil som bežný štandardný život, moju resocializáciu potvrdili aj znalci – je to v znaleckom posudku, moja zamestnávateľka bola so mnou spokojná – je to v jej výpovedi...“.

Právny zástupca sťažovateľa doplnil dovolanie sťažovateľa 28. júna 2018, v ktorom uviedol:

«Podané dovolanie klienta dopĺňam o dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b), e) g) k) v zmysle obsahu dovolania podľa § 374 Tr. poriadku, kde namietam procesné chyby a procesné porušenie ustanovení Tr. zákona.

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 28.2.2018 boli porušené práva klienta, a to:

- bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu (podľa § 371 ods. 1 písm. c), Tr. por.)

- rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.)

- rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia (podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.)

V prvom rade chcem poukázať na porušenie svojho práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle ust. § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Zásada zabezpečenia práva na obhajobu je priamo odvodená z dikcie čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a je vyjadrením požiadavky zaručenia zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie. Právo na obhajobu sa vzťahuje na celé trestné konanie a obsahuje:

1. právo osobnej obhajoby

2. právo obžalovaného požadovať od všetkých orgánov činných v trestnom konaní, aby boli vyjasnené i všetky okolnosti, svedčiacie v jeho prospech

3. právo obžalovaného zvoliť si obhajcu, ktorý má právo byť prítomný na všetkých vyšetrovacích úkonoch.

V rámci práva na obhajobu má teda obžalovaný právo požadovať od orgánov činných v trestnom konaní, aby boli vyjasnené všetky okolnosti svedčiacie v jeho prospech.

V zmysle príslušných ustanovení Tr. por., orgány činné v trestnom konaní sú povinné dodržiavať zásady trestného konania. Poukazujem na ustanovenia:

- § 2 ods. 10 Tr. por.: „Orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti... Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiacie proti obvinenému ako aj v jeho prospech, tak aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie“

- § 2 ods. 12 Tr. por.: „... hodnotenie dôkazov získané zákonným spôsobom pri uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne...“

- § 2 ods. 19 Tr. por.: „Pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní... smie súd prihliadať len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané.“

Krajský súd Nitra porušil právo na obhajobu, keď úplne ignoroval dôkazy v môj prospech ako obžalovaného resp. t. času odsúdeného.»

15. Najvyšší súd v napadnutom uznesení dovolanie sťažovateľa odmietol a v časti podstatnej vo vzťahu k námietkam sťažovateľa v dovolaní uviedol:

«Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu...»

Pokiaľ ide o dovolanie obvineného [REDAKOVANÉ], tak tu je potrebné v prvom rade uviesť, že tam uvádzané dôvody sú v podstate len zopakovaním toho, čo menovaný uvádza počas celého súdneho konania (t.j. dovolanie obsahovo zodpovedá jeho skoršej obhajobe). Z toho potom okrem iného vyplýva, že v rámci daného dovolacieho konania bolo povinnosťou najvyššieho súdu sa zaoberať námietkami obvineného spadajúcimi pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., keďže tieto boli uplatňované už skôr, v pôvodnom konaní..

Vo všeobecnosti je potrebné poukázať na to, že právo na obhajobu je v zmysle tohto potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu. Daný dovolací dôvod môže byť pritom naplnený len v takom prípade, ak zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné, t. j. ak došlo v trestnom konaní k takému pochybeniu, ktoré malo resp. mohlo mať vplyv na priebeh či samotný konečný výsledok tohto konania.

Pokiaľ ide o rozhodnutia vydané v posudzovanej veci, ktoré sú napádané v podanom dovolaní zo strany obvineného, tak tieto sa podľa zistení najvyššieho súdu opierajú o dôkazy vykonané v súlade so zákonom, keď bolo tiež plne rešpektované právo obvineného na obhajobu, ako i zásada kontradiktórnosti. Čo sa týka potom ďalších okolností uvádzaných dovolateľom v súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., tak tieto treba označiť za irelevantné, keďže smerujú len vo vzťahu k skutkovým zisteniam súdov nižších stupňov, či hodnoteniu jednotlivých vo veci vykonaných dôkazov, ktorých preskúmvanie je v dovolacom konaní vylúčené. Obvinený v podanom dovolaní dochádza k záveru o nerešpektovaní jeho predstavy pri hodnotení dôkaznej situácie. Vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu a ani žiadneho iného sa obvinený nemôže úspešne dovolávať len s poukazom na nesprávne vyhodnotený skutkový stav, resp. s poukazom na

nepoužitie zásady „in dubio pro reo“, keďže by to odporovalo viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Tak ako bolo naznačené už skôr, daná úprava teda výslovne vylučuje možnosť uplatňovania námietok voči skutkovým zisteniam, čo znamená, že v uvedenom dovolacom konaní nie je možné preskúmať a hodnotiť správnosť či úplnosť zisteného skutku, preverovať dostatočnosť vykonaného dokazovania ako ani správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov. Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený iba z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, t.j. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Revízia skutkových zistení a záverov urobených súdmi nižšieho stupňa už v dovolacom konaní (konanom na podklade dovolania obvineného) neprichádza do úvahy. Pokiaľ ide o súdmi nižšieho stupňa použitú právnu kvalifikáciu na nimi ustálený skutkový stav (tento je pre dovolací súd záväzný), tak tu nemožno vytknúť žiadny nedostatok, ktorého sa konajúce súdy mali dopustiť podľa názoru dovolateľa, podobne ako názor obvineného, ktoré ďalšie dôkazy súdy mali ešte vykonať.

Ostatné dovolacie námietky formálne uvedené v dovolaní podanom cestou advokáta ani neboli odôvodnené, prečo sa domnieva, že rozhodol súd v nezákonnom zložení, rozhodoval nezákonný sudca, ktoré dôkazy boli vykonané nezákonne a prečo trestné stíhanie považoval za neprípustné.

Dovolací súd žiadny takýto dovolací dôvod nezistil. Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že najvyšší súd nezistil opodstatnenosť obvineným uplatneného dovolacej námietky z pohľadu žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto nemohol inak, ako dovolanie obvineného... odmietnuť.»

16. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutých rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu vrátane sťažovateľom prezentovaných nosných úvah konštatuje, že tak najvyšší súd, ako súd dovolací, ako aj krajský súd ako súd odvolací konali v medziach svojej právomoci, ich úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne a ústavne akceptovateľné. Krajský súd, ako aj najvyšší súd vo svojich napadnutých rozhodnutiach primerane jasným a v okolnostiach veci postačujúcim

spôsobom reagovali na sťažovateľom vznesené odvolacie a dovolacie námietky, a ich rozhodnutia sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné.

17. V súvislosti so sťažovateľom deklarovanej prejavom nespokojnosti s napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu ústavný súd tiež konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

18. Na podporu svojich záverov ústavný súd zvyrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uviedol: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamena, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“ (napr. *Georgidias c. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva ale zároveň tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho konania považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok vo veci *Ruiz Torijo c. Španielsko* z 9. 12. 1994, *Annuaire*, č. 303-B). Aj podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).

19. Ústavný súd preto uzatvára, že závery krajského súdu a najvyššieho súdu uvedené v bodoch 13 a 15 a odpoveď na jeho námietky v bodoch 12 a 14 týkajúce sa najmä „porušenia jeho práva na obhajobu“ nemožno považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené, v dôsledku čoho nezistil príčinnú súvislosť medzi týmito napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu a sťažovateľom namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a jeho sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Ústavný súd v tejto súvislosti tiež konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená aj v tej časti, kde namietal porušenie svojho práva na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, keďže ani v tejto časti ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi námietkami sťažovateľa uvedenými v bode 2 a 3 a prípadným porušením jeho označeného práva podľa tohto článku dohovoru, teda práva na rešpektovanie prezumpcie neviny (podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom, pozn.).

21. Súčasne je však potrebné uviesť, že sťažovateľ (ani jeho obhajca) v trestnom konaní pred všeobecnými súdmi nepredniesol túto konkrétnu námietku prípadného porušenia svojho práva na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru (z príloh a rozhodnutí všeobecných súdov, ako aj predloženého dovolania sťažovateľa to explicitne nevplýva, pozn.), teda ústavný súd súčasne by nemal ani právomoc konať o tejto námietke sťažovateľa (zrejme mal v konaní pred ústavným súdom iba na mysli jeho „právo na obhajobu“, pozn.). Sťažovateľov obhajca rozšíril tento dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [aj o ďalšie dôvody podľa § 371 písm. b), g) a k) Trestného poriadku, podľa ktorých dovolanie možno podať, ak b) súd rozhodol v nezákonnom zložení, g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, k) proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné], ale už bez bližšieho odôvodnenia k týmto dovolacím dôvodom, ako to konštatoval dovolací súd v bode 15.

22. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (zrušenie napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, vrátenie veci na ďalšie konanie a tiež posúdenie jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom) v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2019